

Митове за БВП*

- 1) Като статистическа величина БВП отчита стойността на крайните стоки и услуги, произведени за определен период от време, обикновено тримесечие или година. Акцентът е върху търсенето на стоки и услуги. Този начин на отчитане дава представа за благосъстоянието не от гледна точка на натрупването на богатство, а по-скоро от гледна точка на неговото потребление.
- 2) Фокусирайки се върху крайните стоки и услуги, рамката на БВП може да насади противоречащата на реалността представа, че стоките се появяват вследствие желанието на хората. Поради факта, че предлагането на стоки и услуги е прието за даденост, тази рамка напълно игнорира различните фази на производството, предхождащи появата на крайния продукт.
- 3) Отчитането на БВП създава впечатлението, че стоките и услугите са продукт не на дейността на хората, а на нещо извън тези усилия, наречено “икономиката”. В нито един стадий обаче тази *икономика* не е независима от индивидите. С други думи т.нар. “икономика” е една метафора - тя не съществува. Поради обстоятелството, че икономиката не може да съществува без индивидите, очевидно това, което е добро за индивидите, не може да е лошо за икономиката.
- 4) Величината, наречена БВП, не показва дали произведените за определен период стоки и услуги са отражение на реално увеличаване на богатството или на изразходване на натрупан капитал.
- 5) Концепцията за БВП създава впечатлението, че съществува такова нещо като “национално производство”. На практика, богатството се произвежда от някого и принадлежи на някого. Стоките и услугите не се произвеждат накуп и не се надзирават от някакъв върховен орган.
- 6) Налице е сериозен проблем по отношение на пресмятането на БВП. За да се сумират различните стоки и услуги, те трябва да имат еднаква мерна единица. Тъй като реалното съвкупно производство няма смислена дефиниция, очевидно то не може да бъде околичествено. За да се преодолее този проблем, икономистите използват общите парични разходи за стоките, разделени на средната цена на тези стоки. Цената е стойността на транзакцията между два индивида на определено място и в определено време. Цената, или обменната стойност на една стока в сравнение с друга, е количеството на втората стока, разделено на количеството на първата. В този смисъл, при “паричната” икономика, цената ще бъде количеството пари, разделено на количеството на първата стока. Използването на различни сложни методи за изчисляване на средното ценово ниво не може да заобиколи проблема с невъзможността за установяване на средна цена на различни стоки и услуги. Ако обаче изчисляването на дефлаторите е безсмислено, то такава е изчисляването на реалния БВП.
- 7) Нарастването на паричното предлагане предполага нарастване на паричните разходи. Това от своя страна означава, че ръстът на БВП е отражение на ръста на паричното предлагане. От което пък излиза, че реалният ръст на БВП няма нищо общо с реалния ръст на икономиката и отразява скоростта на “парично напompване”.

---

* виж ‘What's up with the GDP?’ от Frank Shostak в ежедневния бюлетин на *Mises Institute* (<http://www.mises.org/>) от 27 август 2001 г.

8) Защо е необходимо да се знае ръста на т.нар. “икономика”? В една свободна икономика, тази информация няма практическо значение за отделния предприемач. Това, което има значение за него, е търсенето на неговия продукт и печалбата/загубата от дейността му. Нещата са коренно различни обаче при наличие на намеса на държавата в бизнеса. В тези условия предприемачите не могат да игнорират БВП поради факта, че фискалната и монетарната политика се провеждат в съответствие с тази статистика.

9) Правителствата и централните банки създават впечатлението, че могат да управляват икономиката. Този мит предполага, че “икономиката” ще постига ръст по пътя, предначертан от официалните власти. Когато държавната намеса влияе само върху статистиката за БВП, то упражнението е относително безвредно. Когато обаче тази намеса засяга дейността на “производителите” на богатство, то тя подкопава благосъстоянието на цялото общество.